

volksvrienden maakten het de zeer gematigde municipaliteit op allerlei wijzen lastig.

Deze societeit kwam bijeen in het logement de stad Brussel op de Delftschevaart. Zij zeide in haar wetten en schikkingen, dat zij zich slechts beschouwde als een deel der burgerij en dat zij zich uit dien hoofde nooit als de stem des volks zou kunnen aanmerken, maar zij handelde niet naar die woorden en trachtte herhaaldelijk, ook zelfs met geweld, hare meening door te zetten. Haar doel was (altijd volgens die wetten) nuttige en aangename conversatie, het lezen der nieuws- en andere dagelijks uitkomende papieren en het elkander inlichten over de gronden van een wel ingericht volksbestuur. In de societeit werden niet toegelaten zij, die zich door het teekenen van requesten of adressen of door hun oproerig gedrag hadden doen kennen als toegedaan aan het „geweldadig huis van Oranje”.

Nadat een eerste door burger Oudheusden gedane poging om een kerk, hetzij de Remonstrantsche of de Engelsch Episcopaausche voor eene Algemeene burgersocieteit in te richten was afgewezen met verwijzing naar het feit dat de stad nog nimmer voor een societeit gezorgd had en dat de slechte staat der stadsfinanciën zulk een uitgaaf niet toeliet, werd later toch van overheidswege opgericht de Gemeenebestgezinde burgersocieteit te Rotterdam, die zoowat alle stemgerechtigde burgers omvatte en die na de sluiting der societeit „de volksvrienden” het stadsbestuur ook weer veel last bezorgde; echter waren daar de vurige patriotten niet zoo in de meerderheid als in die der volksvrienden. Deze societeit had tot zinspreuk:

„De zucht voor 't Volksbelang,
Vereent dees broederschaer
En vormt voor 't Vaderland
Den Held en Redenaer”.

Ook deze societeit beschouwde zich slechts als een deel der burgerij en wilde de burgers in de gronden eener wel-geregelde volksregeering voorlichten. Leden konden alleen zij worden, die de verklaring van de rechten van den mensch en burger hadden afgelegd. Zij zouden te lezen krijgen alle